ALKA JOSHI

PARFUMÉRKA Z PARÍŽA

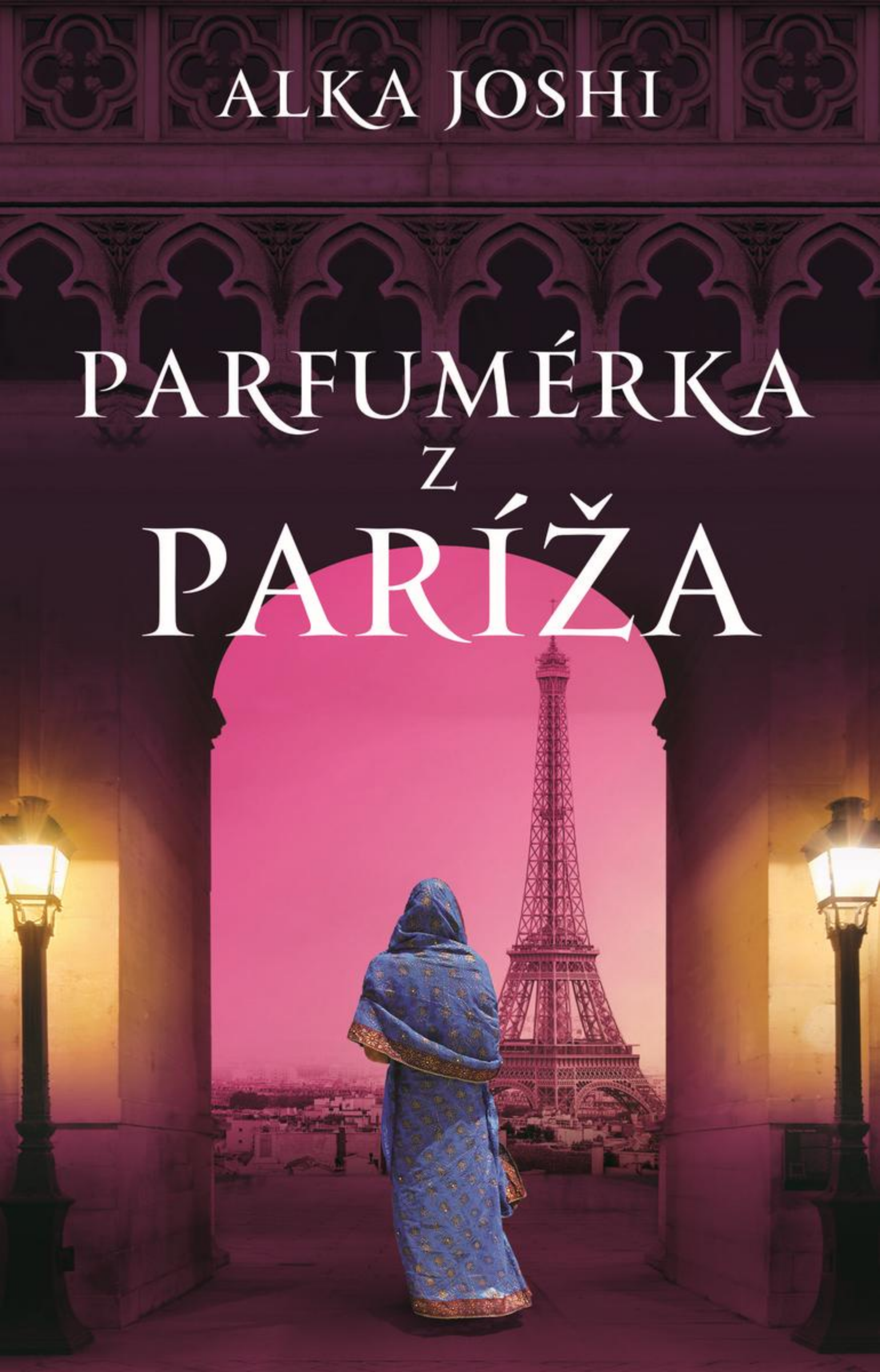

TATRAN

ALKA JOSHI

PARFUMÉRKA Z PARÍŽA

TATRAN

Z anglického originálu Alka Joshi: THE PERFUMIST OF PARIS,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Mira, Toronto 2023,
preložila Lenka Cinková.
Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2023 ako 5407. publikácia.
Vydanie I.
Prebal a väzbu podľa pôvodného návrhu spracovala Ľubica Kochanová.
Zodpovedná redaktorka Zuzana Šulajová
Odborná jazyková spolupráca Anna Rácová
Jazykové redaktorky Ivana Fábryová, Zlata Sršňová
Technický redaktor Peter Zentko
Sadzba AldoDesign
Vytlačil FINIDR, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

All rights reserved, including the right of reproduction in whole,
or in part in any form. This edition is published by arrangement
with Harlequin Enterprises ULC. This is a work of fiction.
Names, characters, places and incidents are either the product
of the author's imagination, or are used fictitiously, and any resemblance
to actual persons, living or dead, business establishments,
events, or locales are entirely coincidental.

All rights reserved.

THE PERFUMIST OF PARIS © 2023 by Alka Joshi
Translation © Lenka Cinková 2023
Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2023

ISBN 978-80-222-1398-1

Mojim bratom Madhupovi a Piyushovi, ktorí ma presvedčili,
aby som šla ďalej, než som kedy snívala.

A všetkým, ktorí si myslia, že nemôžu:
môžete.

Vôňa je mocná čarodejnica – prenesie vás
cez tisíce kilometrov a cez všetky roky, ktoré ste prežili.

Helen Keller

Krása parfumu spočíva v tom, že prehovorí
k vášmu srdcu a azda aj k srdcu niekoho iného.

Elizabeth Taylor

ZOZNAM POSTÁV

V Paríži

Rádhá Fontaineová – tridsaťdvaročná matka Áše a Šánti, laborantka v Yvesovej parfumérii, špecializovanej parfumérskej firme v Paríži.

Pierre Fontaine – štyridsaťdvaročný architekt, Rádhin manžel, pracuje na stavbe Pompidouovho centra v Paríži.

Florence Fontaineová – Pierrova šesťdesiatsedemročná matka, pochádza zo zámožnej parížskej rodiny, je členkou viacerých správnych rád a výborov.

Šánti Fontaineová – deväťročná dcéra Rádhy a Pierra.

Áša Fontaineová – takmer sedemročná dcéra Rádhy a Pierra.

Mathilde – tridsaťdvaročná slobodná žena z bohatej parížskej rodiny, Rádhina dlhoročná priateľka z Aucklandovej internátnej školy.

Delphine Silbermanová – šesťdesiatročná majsterka parfumérka v Yvesovej parfumérii.

Celeste – Delphinina sekretárka.

Michel LeGrand – Delphinin hlavný laborant v Yvesovej parfumérii.

Ferdie (Ferdinand) – Delphinin laborant v Yvesovej parfumérii.

Yves du Bois – majiteľ Yvesovej parfumérie.

Agnes – Mathildina matka, bývalá hipisáčka, značnú časť života strávila túlaním sa po Indii, až kým ju demencia neprinútila vrátiť sa do Paríža.

Antoine – zosnulý otec Agnes a starý otec Mathilde, za života vlastnil exkluzívnu predajňu parfumov v Paríži.

V Ágre

Hází a Nasrín – päťdesiatpäť- a päťdesiatštyriročné sestry, majiteľky *kóthy*, vychýreného nevestinca.

pán Méhtá – majiteľ indickej továrne na výrobu *attárov.*

Hari Šástrí – Lakšmin päťdesiatjedenročný exmanžel, s Lakšmí sa oženil v sedemnástich, no o dva roky z manželstva utiekla, v súčasnosti vlastní továreň na výrobu kadidla v Ágre.

Bínú – dospievajúca pomocníčka v kuchyni v Házinom a Nasríninom nevestinci.

V Džajpure

Kántá Agarválová – štyridsaťpäťročná manželka Manua Agarvála, adoptívna matka Rádhinho syna Nikiho.

Manu Agarvál – štyridsaťpäťročný riaditeľ správy budov Džajpurského paláca, Kántin manžel, Nikiho adoptívny otec.

Niki Agarvál – sedemnásťročný adoptívny syn Kánty a Manua, Rádhin biologický syn.

Bádžú – starý rodinný sluha Kánty a Manua Agarválovcov.

Sásudží – Kántina svokra; *sásudží* je úctivý výraz, ktorý žena používa, ak sa obracia na svoju svokru priamo.

Munčí – starec z dediny Adžar, ktorý naučil Lakšmí kresliť a Rádhu miešať farby.

V Šimle

Lakšmí Kumárová – štyridsaťdeväťročná riaditeľka Liečivej záhrady lady Bradleyovej v Šimle, Rádhina sestra, so svojím manželom doktorom Džajom Kumárom na čiastočný úväzok pracuje na Komunitnej klinike v Šimle.

Džaj Kumár – šesťdesiatjedenročný lekár v Nemocnici lady Bradleyovej v Šimle, Lakšmin manžel, priateľ Samíra Singha z univerzitných čias.

Málik – dvadsaťsedemročný bývalý pomocník Lakšmí z čias, keď pracovala ako umelkyňa s henou v Džajpure, v súčasnosti vedie Liečivú záhradu v Šimle.

Nimmí – Málikova dvadsaťdeväťročná manželka, matka Rékhy a Čullúa (z predchádzajúceho manželstva), s rodinou žije v spoločnej domácnosti u Lakšmí a Džaja.

Mádhó Singh – hovoriaci papagáj, ktorého Málikovi pred devätnástimi rokmi darovala maháráni Indirá.

V Amerike

Párvatí Singhová – päťdesiatštyriročná manželka Samíra Singha, matka Raviho a Góvinda, vzdialená príbuzná džajpurskej kráľovskej rodiny, kedysi patrila do džajpurskej vyššej spoločnosti.

Samír Singh – šesťdesiatjedenročný manžel Párvatí Singhovej, otec Raviho a Góvinda, kedysi známy džajpurský architekt pochádzajúci z vysokopostavenej rádžpútskej rodiny, v súčasnosti úspešne podniká s nehnuteľnosťami v Los Angeles.

Ravi Singh – tridsaťšesťročný syn Párvatí a Samíra, manžel Šíly Singhovej, otec dvoch dcér, pracuje v rodinnej firme s nehnuteľnosťami v Los Angeles.

Šílá Singhová – kedysi Šílá Šarmová, tridsaťštyriročná manželka Raviho Singha, matka dvoch dcér, žije v Los Angeles v spoločnej domácnosti so svokrovcami.

PROLÓG

„Predstav si, že s priateľkami utekáš po levanduľovom poli. Hráte sa na schovávačku medzi radmi jazmínových krov." Antoine zavrel oči. „Kamarátka ti pošteklí nos steblom trávy a ty už len podľa vône vieš, že je z farmy pod kopcom, nie z tej na stráni. Predstav si, že v maminej záhrade odtrhneš zo strapca paradajku dozretú na slnku a nadýchneš sa jej prenikavej vône." Vzdychol si. „Presne také bolo vyrastať v Grasse."

Nemusela som si to predstavovať. Keď som ako dieťa kráčala k brehu dedinskej rieky, kde som právala oblečenie, vítala ma jemná vôňa kvetov heny. V ústach sa mi zbiehali sliny pri melónovo sladkej vôni zrelých máng, ktorými sa kŕmil Prém, kým jeho voly mleli múku z pšenice a kukurice. A okamih predtým, ako som venovala svoj najvzácnejší majetok – obrázok Rádhy a Kršnu na liste figovníka posvätného, ktorý pre mňa namaľoval Munčídží – Pánu Ganéšovi, zhlboka som sa nadýchla santalového kadidla a so spojenými dlaňami som sa pomodlila za šťastie.

Podobne ako Antoinove, aj moje spomienky sú plné vôní. A aj moje tajomstvá.

PRVÁ ČASŤ

Kedysi Európania platili zlatom za klinčeky z južnej Indie a doma si ich sypali na dlážku, aby pohlcovali zápach nôh.

Paríž
2. september 1974

Zdvihnem po prvom zazvonení – viem, že je to ona. Vždy mi volá na jeho narodeniny – nie aby mi pripomenula deň, keď prišiel na svet, ale aby ma ubezpečila, že nie som sama so svojimi spomienkami.

„*Džídží?*" ozvem sa potichu. Nechcem zobudiť Pierra a dievčatá.

„*Kaisá hó, čhótí béhan?*" opýta sa moja sestra. V jej hlase cítim úsmev a aj ja sa usmejem. Je príjemné počuť v parížskom byte Lakšminu nežnú hindčinu, hoci nás od seba delí vyše šesťtisíc kilometrov. Od začiatku som ju oslovovala *džídží* – staršia sestra –, no ona ma kedysi nevolala *čhótí béhan*, sestrička. Ako prvý ma tak oslovil Málik, keď sme sa pred osemnástimi rokmi spoznali v Džajpure, a pritom ani nebol náš pokrvný príbuzný. Bol iba Lakšminým pomocníkom. Sestra ma začala volať *čhótí béhan* až neskôr, keď sa náš život v Džajpure obrátil hore nohami a museli sme si nájsť nový domov v Šimle.

Dnes bude Lakšmí hovoriť o všetkom možnom, len nie o tom, pre čo

mi v skutočnosti volá. Už vie, že iba takto dosiahne, aby som sa každý rok druhého septembra, v deň, keď sa narodil môj syn Niki, nedala pohltiť vírom temných myšlienok a vstala z postele.

S tou tradíciou začala v prvý rok po tom, ako som sa od neho odlúčila, v tisícdeväťstopäťdesiatom siedmom. Mala som iba štrnásť rokov. *Džídží* za mnou prišla do internátnej školy a vzala ma na piknik. U riaditeľky vybavila, aby ma ospravedlnili z vyučovania. Len nedávno sme sa presťahovali z Džajpuru do Šimly, ešte som si iba zvykala na náš nový domov. Málik sa tuším jediný ľahko prispôsobil chladnejším teplotám a redšiemu vzduchu Himalájí, no v tom čase som ho vídala zriedka, pretože ho zamestnávali rôzne aktivity na Chlapčenskej škole biskupa Cottona.

Mali sme práve dejepis, keď sa *džídží* objavila vo dverách a s úsmevom ma privolala k sebe. Len čo som vyšla z triedy, vyhlásila: „Je krásny deň, Rádhá. Čo keby sme šli na výlet?" Pozrela som na svoje vlnené sako, sukňu a tvrdé topánky z lakovanej kože a uvažovala, čo jej to prišlo na um. Lakšmí sa zasmiala a navrhla, aby som sa prezliekla do šiat, ktoré som nosila do tábora v prírode, čo každý mesiac organizoval náš učiteľ telesnej výchovy. V ten deň som sa zobudila s ťažobou na srdci a chcela som ju odmietnuť, no stačil jediný pohľad na jej nadšenú tvár a vedela som, že nemôžem povedať nie. Pripravila piknik s mojimi obľúbenými jedlami. *Makké kí rótí* poliate *ghí*. *Pálak panír*, taký chutný a krémový, že si musím zakaždým pridať. Zeleninovú *kórmu*. A *čhólé*, cícerové karí s množstvom čerstvej koriandrovej vňate.

Vyšli sme na horu Džákhú. Rozprávala som jej, že neznášam matematiku, ale zbožňujem našu milú starú pani učiteľku. Že moja spolubývajúca Mathilde hvízda zo spánku. *Džídží* mi povedala, že Mádhó Singh, Málikov hovoriaci papagáj, sa učí paňdžábske slová. Rozhodla sa ho brávať na Komunitnú kliniku, aby zabával pacientov, kým čakajú na vyšetrenie u nej a u doktora Džaja. „Ľudia z hôr ho učia slová, ktorými zaháňajú ovce, a on nimi teraz zaháňa pacientov v čakárni!" Lakšmí sa zasmiala a mne bolo hneď o čosi ľahšie. Vždy som mala rada jej smiech. Znie ako chrámové zvončeky, ktoré veriaci rozozvučia, aby dostali požehnanie od Bhagavána.

Keď sme dorazili k chrámu na samom vrchole horského chodníka, najedli sme sa a pozorovali opice, ako šantia na stromoch. Zopár odvážnejších makakov nás sledovalo pri obede len zo vzdialenosti niekoľkých

metrov. Keď som začala Lakšmí rozprávať o tom, ako po škole skúšame Shakespearovu hru, náhle som sa zhačila. Spomenula som si na nacvičovanie hier s Ravim, čo bolo predohrou k nášmu milovaniu. Lakšmí hneď vedela, že je čas presmerovať rozhovor na menej nebezpečné územie, plynule zmenila tému a prezradila mi, koľkokrát porazila doktora Džaja v backgammone.

„Nechávam ho, aby si myslel, že vyhráva, až kým si zrazu neuvedomí, že to tak nie je," usmiala sa.

Doktora Kumára (pre nás s Málikom doktora Džaja), ktorý sa o mňa staral, keď som v Šimle čakala Nikiho, som si obľúbila. Ako prvá som si všimla, že nevie spustiť oči z Lakšmí, ale ona to popierala – bola presvedčená, že sú len dobrí priatelia. A aha, už desať rokov sú svoji! Doktor Džaj sa k nej hodí oveľa viac než jej bývalý manžel. Naučil ju jazdiť na koni. Zo začiatku sa bála byť tak vysoko nad zemou (podľa mňa ju v skutočnosti desila myšlienka, že nemá všetko pevne v rukách), no teraz si nevie bez svojho obľúbeného valacha Čandru predstaviť život.

Stratená v spomienkach na prenikavú vôňu borovíc v Šimle, na čerstvé seno, ktoré má Čandra tak rád, na limetkovú vodu po holení a dezinfekčný prostriedok, ktoré cítiť z plášťa doktora Džaja, som úplne prepočula sestrinu otázku. Lakšmí ju zopakuje. Má nekonečnú trpezlivosť – vytrénovala si ju, keď celé hodiny maľovala dámy z džajpurskej vyššej spoločnosti pastou z heny.

Pozriem na hodiny na stene v obývačke. „O hodinu zobudím dievčatá a pripravím im raňajky." Prejdem k balkónovým oknám a odostriem závesy. Je zamračené, ale o čosi teplejšie ako včera. Dolu na našej ulici sa pomedzi zaparkované autá prepletá moped. Starší pán odomyká rinčiacim zväzkom kľúčov dvere svojej predajne len niekoľko metrov od vchodu do nášho bytového domu. „S dievčatami sa možno trochu prejdeme, než naskočíme na metro."

„Nevodí ich do školy opatrovateľka?"

Odvrátim sa od okna a vysvetlím *džídží*, že opatrovateľku sme museli prepustiť a úloha vodiť dcéry do Medzinárodnej školy pripadla mne.

„Čo sa stalo?"

Ešte šťastie, že *džídží* nevidí, ako sa červenám. Je mi to trápne, no priznám sa jej, že deväťročná Šánti plesla opatrovateľku po ruke a Yasmin zareagovala tak, ako by reagovala pri svojich deťoch doma v Alžírsku: strelila Šánti facku. Už len keď to hovorím, okamžite pocítim